

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ วัตถุประสงค์ คือ

๑) เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในของครูผู้สอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒

๒) เพื่อเปรียบเทียบความระดับความคิดเห็นของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในของครูผู้สอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒

๓) เพื่อเสนอแนวทางในการวางแผนพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณโดยการสำรวจและเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ จำนวน ๒๑๔ คน ซึ่งใช้วิธีการการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้ง ๒๐ โรงเรียน ในอำเภอบรรพตพิสัย จำนวน ๒๑๔ คน และสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๗ ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสถิติอ้างอิง คือ การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (t-test) และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒๙ เพศชาย มีจำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗๑

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๓๐ - ๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๑๒ รองลงมา มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔๕ อายุน้อยกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๒ และน้อยที่สุดมีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี มีจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๑

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒๙ และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗๑

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน มีจำนวน ๑๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๑๒ และเป็นผู้บริหาร จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๘

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๘ และต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๒๐

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นสภาพการณ์พิเศษภายในของครูผู้สอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นสภาพการณ์พิเศษภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๙$) และด้านการปฐมนิเทศครูใหม่ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๔.๐๘$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตรตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๘$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการจัดระบบการเรียนการสอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๘$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการบริหารบุคลากรตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๘$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๓$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์/สื่อการสอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๐$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการฝึกอบรมครูประจำการตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๐$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการปฐมนิเทศครูตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๐๘$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการจัดบริการพิเศษแก่นักเรียนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๗$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๓$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรมสคหัตถ ๔ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๙$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการนิเทศภายในของครูผู้สอนตามหลักสูตรมสคหัตถ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ โดยจำแนกตาม ๑๐ ด้าน ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรตามหลักสูตรมสคหัตถ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะครูผู้สอนมีการแบ่งปันข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (ทาน) ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ/สุภาพ (ปิยวาจา) การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อประโยชน์ของผู้เรียน (อรรถจริยา) และมีการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สมานัตตตา) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี สิริทัตสุนทร ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรผู้รับการนิเทศ ต้องคำนึงถึงเรื่องหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ และระดับภารกิจของตนเองมากน้อยเพียงใด โดยใช้กระบวนการจัดทำหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและปัญหาความต้องการ^๑

ด้านการจัดระบบการเรียนการสอนตามหลักสูตรมสคหัตถ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะ ครูมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง (ทาน) ให้คำปรึกษาที่ดีในการพัฒนากระบวนการวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน (ปิยวาจา) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน รู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ (อรรถจริยา) มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย มีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (สมานัตตตา) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ จันธิมา ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่าด้านวิธีการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีความต้องการอยู่ในระดับมาก^๒ และรัตน์ย์ คุ่มภัย ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศภายในด้านวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันโรงเรียนประสบกับปัญหาด้านการขาดแคลนครู และครูที่มีอยู่โรงเรียนก็จัดให้สอนไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ครูยังต้องปฏิบัติงานพิเศษนอกเหนือจากการสอน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะเขียนแผนการสอนหรือคิดและเตรียม

^๑มนตรี สิริทัตสุนทร, ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐), หน้า ๗๙-๘๐.

^๒สมศักดิ์ จันธิมา, ความต้องการการนิเทศของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสารคาม, ๒๕๕๒), หน้า ๑๒๑-๑๒๖.

กิจกรรมที่จะสอนให้มีคุณภาพ และจากการประเมินภายนอกของโรงเรียนพบว่านักเรียนส่วนมากยังขาดคุณลักษณะด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ ครูจึงมีความต้องการการนิเทศในด้านนี้มาก^๓

ด้านการบริหารบุคลากรตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน (ทาน) ซึ่งแนะแนวทางการวางแผน โครงการพัฒนาครูทางด้านการเรียนการสอนด้วยถ้อยคำที่สุภาพ (ปิยวาจา) ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาต่อเพื่อนำความรู้ มาพัฒนางานและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ (อตถจริยา) ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนศึกษาดูงานนอกสถานที่ตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราเมศ จ่างผล ส่วนความต้องการ การนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาบุคลากร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากความต้องการมากที่สุดลงมา ๓ ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมในการฝึกอบรม หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ และดูงานนอกสถานที่ ลำดับที่สอง คือ จัดสำรวจความต้องการของครูในการเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาเกี่ยวกับกลุ่มประสบการณ์วิชาชีพในรายวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา ลำดับที่สาม คือ ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมในการศึกษาต่อ^๔

ด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าครูมีการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน (ทาน) ซึ่งแนะแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม (ปิยวาจา) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาห้องศูนย์วิชาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อครูและนักเรียน (อตถจริยา) การจัดแหล่งเรียนรู้และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อให้ได้เรียนรู้ตลอดเวลา (สมานัตตตา) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทน รักบางบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการพิเศษต่างๆ ของครูในด้านนี้อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยครูต้องการการจัดสวัสดิการด้านเศรษฐกิจ และการจัดอุปกรณ์การทำงานให้เหมาะกับงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติ^๕

ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ (สื่อการสอน)ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะครู การเลือกสื่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน (ทาน) การจัดอบรมและสนับสนุนอุปกรณ์ในการพัฒนา สื่อการเรียนการสอน (ปิยวาจา) การจัดศูนย์สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อให้บริการครูและนักเรียน และมีการจัดทำคู่มือครูในการใช้สื่อและ

^๓รัตนีย์ คุ่มภัย, ความต้องการการนิเทศภายในงานวิชาการของครูโรงเรียนชุมชนวัดไทรมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต ๑, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๘), หน้า ๖๑.

^๔ราเมศ จ่างผล, การศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง ๖, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๔๖), หน้า ๙๔.

^๕สุทน รักบางบูรณ์, ความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๗๙.

อุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษา (อรรถจริยา) มีการติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีของครูกับนักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (สมานัตตตา) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ จันธิมา ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความต้องการการนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนขาดความรู้และแนวทางในการจัดทำสื่อครูจึงมีความต้องการตัวอย่างเพื่อนำมา เป็น ตัวอย่างในการจัดทำสื่อ ประกอบกับครูผู้สอนมีภาระงานอื่นที่รับผิดชอบมากจึงไม่มีเวลาผลิตสื่อ การเรียนการสอน^๖ และนิเวศน์ คิตยาว พบว่าครูมีความต้องการการนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอน ในระดับมากเช่นกัน”

ด้านการฝึกอบรมครูประจำการตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เป็นเพราะมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน (ทาน) การพัฒนาและการฝึกอบรม ครูเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรการพัฒนาผลงานทางวิชาการและความก้าวหน้าในวิชาชีพ (ปิยวาจา) การฝึกอบรมเทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลาย (อรรถจริยา) การฝึกอบรมกับหน่วยงานอื่นเพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอ (สมานัตตตา) ครูในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ควรต้องปรับตัวทันต่อ ระบบการศึกษาที่มีการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณิกา พุนทรัพย์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมครูมี ความต้องการด้านการฝึกอบรมครูประจำการ อยู่ในระดับมากเช่นกัน เนื่องจากการฝึกอบรมซึ่งเป็นกลวิธี ที่จัดให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะใหม่ๆ การปรับปรุง และพัฒนางานในหน้าที่ ที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพครู^๗

ด้านการปฐมนิเทศครูใหม่ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็น เพราะว่ามี การเลือกมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของครูแต่ละคน (ทาน)การนิเทศ เกี่ยวกับระบบงาน นโยบาย แนวปฏิบัติของโรงเรียน และการแนะนำครูให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของครู (ปิยวาจา) การจัดครูที่มีความสามารถเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา (อรรถจริยา) มีการให้คำปรึกษา นิเทศ ติดตาม และประเมินการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ (สมานัตตตา) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณิกา พุนทรัพย์ ในด้านการปฐมนิเทศครู พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

^๖ สมศักดิ์ จันธิมา, ความต้องการการนิเทศของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสารคาม, ๒๕๔๒), หน้า ๑๒๕.

^๗ นิเวศน์ คิตยาว, ความต้องการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑๓-๑๑๘.

^๘ ปุณิกา พุนทรัพย์, การศึกษาความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราช ภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๔๖), หน้า ๖๗.

มากเช่นกัน^๙ และนพพงษ์ บุญจิตรกุล กล่าวว่า การปฐมนิเทศ เป็นการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์เพื่อให้เขามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ การบริหาร และนโยบายของโรงเรียน ตลอดจนจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อขจัดความสงสัย และป้องกันการเข้าใจผิดเพื่อว่าเขาจะสามารถปรับตัวให้ถูกต้อง ทั้งให้เขาได้รู้จักคุ้นเคยกับผู้ร่วมงานที่เกี่ยวข้อง ที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน ตลอดจนสภาพชุมชน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ขนบธรรมเนียมประเพณี และแนวความคิด ความเชื่อถือของชุมชน^{๑๐}

ด้านการจัดบริการพิเศษแก่นักเรียนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะครูมีการจัดทุนการศึกษาและทุนสงเคราะห์(ทาน) การจัดบริการให้คำปรึกษา และการดูแลช่วยเหลือ (ปิยวาจา) การจัดบริการแนะแนวทางการศึกษา (อรรถจริยา) การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการและการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสุนทรีย์ภาพ ดนตรี ศิลปะ และกีฬา (สมานัตตตา) ซึ่งสอดคล้องกับ ปฎิมา พุนทรัพย์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดบริการให้กับนักเรียนเกี่ยวกับทุนการศึกษา เป็นกิจกรรมที่จัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนด้านการเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านสุขภาพอนามัยนักเรียน ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง^{๑๑}

ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะครูมีการให้ร่วมมือกับชุมชนในการเผยแพร่ และอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม(ทาน) การนำวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาไทย (ปิยวาจา) การจัดศูนย์วิชาการเพื่อชุมชนได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ และบริการอาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อชุมชน (อรรถจริยา) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอน และการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ข้อมูลทางวิชาการ และผลงานโรงเรียนไปสู่ชุมชน (สมานัตตตา) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตติกาล วัจกะฮาด ผลการวิจัยพบว่าในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมากเช่นกัน^{๑๒} และ สุทน รักบางบุรณ์ พบว่าความต้องการของครูในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับ

^๙ ปฎิมา พุนทรัพย์, การศึกษาความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๕๖), หน้า ๖๙-๗๐.

^{๑๐} นพพงษ์ บุญจิตรกุล, การเข้าสู่ผู้บริหาร, (กรุงเทพมหานคร : เอส.เอส.เอ็มการพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๑๓.

^{๑๑} ปฎิมา พุนทรัพย์, การศึกษาความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต ๑, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๕๖), หน้า ๖๘.

^{๑๒} รัตติกาล วัจกะฮาด, การนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตบางบอน, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๑), หน้า ๑๒๑.

มาก โดยครูต้องการการจัดทำ หลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับชุมชน และการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน^{๑๓}

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะครูมีการวางแผน การจัดระบบและรูปแบบการวัด ประเมินผลที่เหมาะสมตามสภาพจริง(ทาน)ให้ความรู้ และคำแนะนำที่ดีเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย (ปิยวาจา) การสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้สอดคล้อง ครอบคลุมตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและมีเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน (อตถจริยา) การติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง (สมานัตตตา) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ รัตนีย์ คุ่มภัย ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการ การนิเทศภายในรายช้อยอยู่ในระดับมากทุกข้อ เน้นที่ ด้านการจัดทำเอกสารการวัดผลและแบบประเมินผลทุกประเภท แบบประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมถึงการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งที่ต้องทำ คือการวัดผลประเมินผลเพื่อวัดว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเท่าใด และเป็นเรื่องที่ยากที่จะ ออกแบบสร้างเครื่องมือการวัดผลให้ครอบคลุมในการวัดทั้งพุทธิพิสัยทักษะพิสัยและจิตพิสัย ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบการวัดผลและประเมินผลเป็นอย่างดี^{๑๔}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

๑. หลักการนิเทศของผู้บริหาร ผู้บริหารควรสนใจการนิเทศภายใน เพื่อจะได้ทราบ ข้อมูลในการปรับปรุง เพื่อนำไปพัฒนาการศึกษา และได้แก้ไขในส่วนที่ต้องปรับปรุง และผู้บริหารและ คณะครู ควรจะมีให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

๒. อยากให้มีกรนิเทศภายในของครูผู้สอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จะดีมาก เพราะจำทำให้ครู มีความรู้สึกเป็นกันเอง มีความสุขใจ มีกำลังใจในการทำงาน มีผู้ช่วยแก้ปัญหา ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ และเป็นผลดีกับนักเรียน เกิดการเรียนรู้ที่ หลากหลาย ทันสมัยและเกิดความรู้ที่ถาวร

๓. ผู้นิเทศควรสร้างบรรยากาศแบบเป็นมิตรก่อนมานิเทศ มิใช่เพื่อมาตรวจสอบใน ลักษณะ ทำได้หรือทำไม่ได้ ทำถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง จึงทำให้ผู้รับการนิเทศไม่มีความเป็นธรรมชาติ ในการปฏิบัติงาน เกิดการต่อต้านทางความรู้สึกจึงทำให้ไม่ส่งผลดีต่อการนิเทศ

^{๑๓}สุทน รักบางบุญ, ความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๗๙.

^{๑๔}รัตนีย์ คุ่มภัย, ความต้องการการนิเทศภายในงานวิชาการของครูโรงเรียนชุมชนวัดไทรมาสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๑, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ นคร, ๒๕๔๘), หน้า ๖๐.

๔. โรงเรียนควรเน้นจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง เพื่อส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน มีการวางแผน การพัฒนาให้ครูหาความรู้เพิ่มเติม โดยการเชิญวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ หรือศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงพัฒนางาน และพัฒนาผลงานทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕. ควรมีการชี้แจงระเบียบการวัดผล และประเมินผลของโรงเรียนให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ รวมถึงควรมีการวางแผน และจัดระบบการวัดผลประเมินผล มีการสร้างเครื่องมือที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนเหมาะสมตามสภาพจริง

๖. ครูควรมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น จัดห้องสมุดที่ทันสมัย พัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาห้องต่างๆ ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของครูและนักเรียน จัดศูนย์สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีให้กับครูและนักเรียน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อ นวัตกรรมและเพื่อสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับ ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียนด้วย

๗. ควรจัดให้มีส่วนบริการแนะแนวนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อ เพื่อบริการให้ คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคล และควรจัดการทุนการศึกษาและทุน สงเคราะห์เพิ่มเติมให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือยากจน

๘. โรงเรียนควรร่วมมือกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอในการเผยแพร่และอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม และควรให้บริการชุมชนโดยการให้บริการสถานที่ จัดศูนย์วิชาการเพื่อให้ชุมชนได้เข้า มาศึกษาหาความรู้ เป็นการเพิ่มสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอีกด้วย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

แนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ ตามหลักพุทธ ธรรมอื่นๆ หรือเขตพื้นที่อื่นๆ